

Борисенко Л. Л. Використання здоров'язберігаючих технологій у професійній діяльності майбутніх педагогів / Л. Л. Борисенко // Актуальні проблеми та перспективи розвитку сучасної педагогічної освіти: наук.-метод. зб. матер. Днів науки – (Стаханов-Лисичанськ, квітень, 2015). – Лисичанськ, 2015. – С. 36–41.

ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Борисенко Л. Л.

*ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного
університету імені Тараса Шевченка»*

В основу здоров'язбережувального навчально-виховного процесу покладено компетентнісний підхід як системоутворюючий фактор розвитку особистісних якостей учнів та формування позитивного ставлення до здоров'я людини.

Ключові слова: здоров'я, технології, педагоги.

Сучасну освіту визначають як одну з провідних місць у системі професійних цінностей, усвідомлення кожною людиною потреби у підтримці та зміцненні здоров'я та формування здоров'язбереження. Вивчення проблем здоров'я дітей у наш час набуває особливої актуальності. Про це свідчить статистика стану здоров'я школярів, яка сьогодні є досить невтішною. З різних причин кількість хворих дітей у нашій державі зростає. Велике значення в цьому відіграє соціально-економічна перебудова суспільства, незадовільні умови життя частини населення, що знижує компенсаторно-приспосувальні можливості дитячого організму та його опірності до дії різних шкідливих факторів, а також несприятлива екологічна ситуація.

Питання збереження і зміцнення здоров'я учнів піднімаються в дослідженнях з різних областей наукового знання. Наповнити зміст освіти

питаннями здоров'я пропонують Н. П. Абаскалова, Л. Н. Качан, В. В. Колбанов, Л. Г. Татарникова; проблему здоров'язбереження учнів у процесі освіти досліджують Р. І. Айзман, Г. К. Зайцев, В. В. Ілюценків; шляхи збереження та зміцнення здоров'я учнів через використання в процесі утворення здоров'язберігаючих технологій розкривають Т. В. Ахутіна, В. І. Ковалько, М. К. Смирнов; підходи до організації цілісного педагогічного процесу як основи формування, збереження, становлення здоров'я учнів розробляють М. М. Безрукіх, Н. В. Богдан, Е. М. Казін, В. Н. Касаткін; валеологічні аспекти збереження та зміцнення здоров'я учнів різного віку в процесі освіти розглядають І. І. Брехман, Г. К. Зайцев, В. Ф. Неретін, І. Л. Орехова, Н. А. Рибачук.

Сучасні наукові дослідження характеризуються зростанням інтересу до теоретичного обґрунтування і практичної підготовки педагогів до здоров'яспрямованої діяльності [1, с. 66]. Проте аналіз літератури засвідчив, що питання здоров'яспрямованої діяльності педагогів не набуло достатньої розробки.

Окрім зазначених вище причин незадовільного стану здоров'я дітей, у медико-психолого-педагогічних дослідженнях звертається увага на «шкільні» фактори ризику, які негативно впливають на здоров'я дітей. Сьогодні школа пред'являє значні вимоги до дитини, які нерідко не відповідають її фізіологічним можливостям. У результаті цього збільшується емоційне нервово-психічне навантаження на центральну нервову систему, спостерігається зниження фізичної активності дітей, порушення режиму їхньої праці та відпочинку.

Усе це переконує у важливості здоров'яспрямованої діяльності навчальних закладів, необхідності запровадження спеціальних заходів для збереження і зміцнення здоров'я школярів. Провідна роль у реалізації цього важливого завдання належить педагогам.

На жаль, на сучасному етапі ще в недостатній мірі реалізується проблема спрямованості освіти на збереження здоров'я дітей, формування їх

здорового способу життя. В якійсь мірі до цієї роботи готуються вчителі біології, фізичної культури, психології, соціології. Цього явно недостатньо. У зв'язку із зростанням впливу телебачення та засобів масової інформації на підростаюче покоління впливають далеко не кращі зразки соціальної поведінки. Реклама спиртних напоїв, тютюну, що пропагується в зарубіжних фільмах, музиці, концепція насильства і антисоціальної поведінки руйнівні діють на молодих людей. Пропагується ідеал біологічного здоров'я – швидко зростаючий, фізично витривалий і сильний громадянин, придатний для інтенсивної і відносно короткострокової експлуатації і переважно в колі завдань воєнного часу. Звідси і культивування критеріїв здоров'я з першочерговим орієнтацією на фізичну дієздатність і м'язову силу, а також усіх видів спортивної підготовки.

В країні не існує послідовної та безперервної системи «навчання здоров'ю» і його збереженню. На різних етапах вікового розвитку людина отримує інформацію про це в сім'ї, в школі і, нарешті, в лікарні. Інформація уривчаста, випадкова, не носить системного характеру, найчастіше досить суперечлива. Звідси проблема розробки таких здоров'язберігаючих технологій, які в процесі викладання фізичної культури могли озброїти зростаючу людину методологією здоров'я та засобами його формування.

В основу здоров'язбережувального навчально-виховного процесу покладено компетентнісний підхід як системоутворюючий фактор розвитку особистісних якостей учнів та формування позитивного ставлення до здоров'я людини.

Здоров'язбережувальні технології створюють безпечні умови для перебування, навчання та праці учнів у школі та вирішують завдання раціональної організації виховного процесу, відповідності навчального та фізичного навантаження можливостям дитини. Мета всіх здоров'язбережувальних освітніх технологій – сформувати в учнів необхідні знання, вміння та навички здорового способу життя, навчити їх використовувати такі знання в повсякденному житті.

Здоров'язбережувальна робота в школі повинна будуватися за такими напрямками: проведення діагностики й корекції фізичного та психічного розвитку учнів; сприяння розвитку структури учнівського самоврядування з питань збереження та зміцнення здоров'я; формування особистості лідерів; залучення учнів до участі у громадських організаціях та ініціативах, пропаганда здорового способу життя; удосконалення форм фізичного виховання та підвищення рухової активності учнів; підвищення кваліфікації педагогічних працівників з питань збереження та зміцнення здоров'я учнів.

Впровадження здоров'язберігаючих технологій потребує від учителя, по-перше, не допускати перевантаження учнів, визначаючи оптимальний обсяг навчальної інформації й способи її надання, враховувати інтелектуальні та фізіологічні особливості учнів, індивідуальні мовні особливості кожного учня. Намагатися планувати такі види роботи, які сприяють зниженню втоми. Здоров'язберігаючі технології передбачають: зміну видів діяльності, чергування інтелектуальної, емоційної, рухової видів діяльності; групової й парної форм роботи, які сприяють підвищенню рухової активності, вчать вмінню поважати думки інших, висловлювати власні думки, правилам спілкування; проведення ігор та ігрових ситуацій, нестандартних уроків, інтегрованих уроків.

Велике значення для попередження втоми є чітка організація навчальної праці. На уроках, де більша частина навчальної діяльності пов'язана з класною дошкою, дуже важливо, щоб до початку уроку було зроблено необхідні записи на дошці: завдання для усного рахунку, опитування, можливо, план роботи на уроці. Знаючи весь план уроку, які знання, вміння, навички необхідно набути, який обсяг роботи виконати, учень може обрати ступінь складності завдання, розподілити свою роботу на свій погляд, що формує учня як суб'єкта навчальної діяльності.

Ми вважаємо, що необхідно проводити роботу з профілактики стресів. Хороші результати дає робота в парах, групах як на місцях так і біля дошки, де ведений, більш «слабкий» учень відчуває підтримку товариша.

Ставлення учнів до свого здоров'я, за думкою більшості спеціалістів, є основою здоров'язбереження, так як через мотивацію цього ставлення можна здійснити ціннісно-орієнтовану діяльність дітей по збереженню та зміцненню власного здоров'я [3, с. 59].

Для всебічної реалізації зазначеної проблеми невід'ємною частиною роботи є взаємодія з батьками, громадськістю щодо валеологічного виховання учнів.

Досконале володіння даними про стан здоров'я учнів одночасно з валеологічною освітою та організацією практичної діяльності учнів, пов'язаної з оволодінням навичками здорового способу життя, допомагає вчителю постійно корегувати та покращувати стан здоров'я школярів.

Висновки. Використання здоров'язберігаючих технологій у професійній діяльності майбутніх педагогів має актуальне значення. Проаналізували досвід використання технологій, виявили умови ефективного впровадження нових технологій в навчальний процес.

Перспективи подальших досліджень. Подальша систематизація педагогічного досвіду щодо підготовки студентів педагогічних коледжів до використання здоров'язберігаючих технологій у професійній діяльності, класифікація розробок та укладання на цих засадах технологій, які будуть сприяти розвитку педагогічної інноватики із застосування оздоровчих технологій у навчальний процес.

Література

- 1. Бабенко В. Л.** Досвід роботи школи по впровадженню програми «Молодь за здоров'я» // Безпека життєдіяльності. – 2005. – № 7. – с. 66-67.
- 2. Лозинський В.** Техніки збереження здоров'я / В. Лозинський. – К. : Главник, 2008. – 160 с.
- 3. Маджуга А. Г.** Здоровьесберегающие образовательные технологии и формирование валеологической культуры личности / А.Г. Маджуга // Alma mater. – 2005. – № 2. – М.: Изд-во РУДН. – С. 59–60.
- 4. Язловецька О. В, Язловецький В. С.** Учням про здоров'я. – Кіровоград, РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. – 212 с.